

На початку ХХІ століття Україна за індексом людського розвитку займає лише 77-е місце в світі. Таким чином, у найближчі роки їй необхідно зробити певні кроки заради того, щоб запрацювала найголовніша теза Болонського процесу: «Суспільству — якісну освіту, а реальному бізнесу — висококваліфіковані кадри».

Тільки такий сучасний підхід у вищій освіті може розвинути в людині здатність аналізувати, орієнтуватися та адаптуватися до соціальних й економічних змін, а також надає можливість самостійно здійснювати підвищення індивідуальних знань.

О. І. Ткач,
Криворізький економічний інститут КНЕУ

РЕАЛІЗАЦІЯ НОВОЇ ПАРАДИГМИ СТОСУНКІВ ОСНОВНИХ СУБ'ЄКТІВ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ ВИКЛАДАЧІВ І СТУДЕНТІВ

Щойно закінчивши школу, юна людина приходить у вищий навчальний заклад, і весь світ відкривається їй наново. Він постає перед нею у новому ракурсі, зовсім відмінному від того, що навчали у школі. Теореми, події, формули — вивчалось все і відразу, до того ж у великих обсягах, без повної систематизації.

Навчання у вищих навчальних закладах, крім необхідних дисциплін, включає ще й багато чого іншого, а саме: позааудиторну роботу, участь у різноманітних конференціях, поглиблене вивчення іноземної мови (диктує час!), активну участь у громадському житті (не так, як було раніше — для галочки чи для масовки).

Сучасна молодь справді цікавиться подіями, що розгортаються поза нашою країною і безпосередньо все, що відбувається у нашій державі).

Молодь сьогодні у вирі життя. Вона вже досить грамотна, достатньо підкута і занадто вільна — у своїх судженнях, категоричних ствердженнях, у своїй поведінці. Вона сміливо пізнає навколишню дійсність, поринає у невідомий для неї раніше дорослий світ, оволодіває знаннями, пробуджує свої розумові здібності і утверджує благородні почуття. Отже, відбувається зростання громадянина, особистості: юнак чи юнка вірить у добре начало цього світу і в саму людину.

Величезний обсяг інформації буквально приголомшує молодь. І вона прагне по-справжньому все зрозуміти, все «спробувати на зуб», у всьому сама розібратися.

Проводячи навчальний процес у відповідності з цими засадами, викладач перш за все звертає увагу на розвиток студента як особистості, на теорію і практику навчання молодшої людини у стінах ВНЗ. І, навчаючи своєму предмету, звертає увагу саме на становлення молодшої людини — тому гуманістична теорія розвитку стоїть завжди на першому плані.

Відразу виникає питання: як вкласти і донести до душі молодшої людини моральні й духовні цінності, і перш за все, любов до рідного краю, свого народу, мови, культури, звичаїв, вірувань? Цим і повинна, в першу чергу, займатися школа, а пізніше і вища школа, яка підхоплює випускника з середньої ланки навчання і прагне повести його у широкий світ вищої освіти. А вже з її стін виходить зовсім зріла, доросла людина, здатна плідно працювати, втілюючи набуті знання у життя.

Педагогічні інновації покликані відображати сутність нового напрямку, що охоплює усі аспекти життя, спрямованих на розв'язання проблем і завдань сучасного етапу розвитку освіти й особистості. Ці нововведення ведуть до еволюції освіти і позитивно впливають на її розвиток. Тенденція розвитку освіти призводить до безперервного її оновлення. А це говорить про постійний і поступальний її процес.

Вища школа і, зокрема, наш економічний вищий навчальний заклад, постійно шукає нові методи, зміст, форми організації й управління, стилі педагогічної діяльності й т. п. Тому виховання студента знаходиться у центрі уваги педагогічного колективу, який усвідомлює значущість освіти у соціумі, і є людиноорієнтовним.

Викладач і студент — це дві взаємозумовлені і взаємозалежні ланки, які постійно видозмінюються. Маю на увазі те, що викладачі навчають студентів, а студенти в той же час вчать викладачів. І сьогодні це норма. Адже у своєму постійному розвитку не зупиняється прогрес, його семимильними кроками наздоганяє молодь.

Гуманізація і гуманітаризація освітнього процесу відбувається на основі взаємоповаги між студентом і викладачем (що, до речі, відзначають самі ж студенти, особливо першокурсники, для яких ставлення до них з повагою викладачів викликає у душі трепет і гордість, що вони вже студенти: до них звертаються на «ви», і вони повноправні громадяни великої країни під назвою «Студент»).

Увага викладача звернена, зокрема, на виховання почуття рівноправності, рівнозначущості їх та власної гідності. Студент роз-

виває свої здібності, нахили, задовольняє свої інтереси, вивчаючи економічні та гуманітарні навчальні дисципліни. А викладач прагне дати можливість йому розібратися у всьому, допомогти не розгубитися у широкому просторі наукових понять.

Великого значення надається й індивідуалізації особистості, тобто враховуються у ході навчально-виховного процесу індивідуальні особливості молодшої людини. Та найважливішим аспектом всього навчання є, звичайно, його безперервність. Треба вчитися усе життя — це аксіома, що не потребує доведень. Саме це і дає сенс існуванню людини і вдосконаленню її.

Інноваційний процес в освіті — це сукупність послідовних, ціленаправлених дій, спрямованих на її постійне оновлення. Тобто у традиційну практику вносяться все нові й нові тенденції оновлення світового освітянського простору. А провідною умовою цих дій є позиція молодшої людини стати дослідником і винахідником у житті, у своїй майбутній професії, де інформатизація та комп'ютеризація набули значного поширення, особливо зараз, на початку XXI століття.

*М. І. Фащевський, д-р геогр. наук, проф.,
І. В. Білоконь, канд. екон. наук, доц.,
кафедра розміщення продуктивних сил*

РОЛЬ ІНТЕГРАЦІЇ НАУКИ І ОСВІТИ У ФОРМУВАННІ ІННОВАЦІЙНИХ ЯКОСТЕЙ СТУДЕНТІВ

Нова історична реальність XXI століття характеризується зростанням ролі глобалізаційних процесів як у сфері виробництва, так і розвитку споживчих ринків товарів і послуг. Новітні технології охопили усі сфери життєдіяльності суспільства, прискорили усі цикли відтворення і викликали фундаментальні зрушення в розвитку продуктивних сил та їх територіальної організації. Два найпотужніші чинники — глобалізація і регіоналізація — стали вирішальними як у світовому, так і національному та регіональному економічному розвитку. Світовий і національний економічний простір все більше в своїй будові набуває рис територіально організованої мережі (сітки), в якій ядрами є виробничі, споживчі та інші типи територіальних кластерів, побудованих на локальній кооперації різних галузей господарства. Такі форми просторової